

УДК 784.071.2

Маріанна ДРУЖИНЕЦЬ,
викладач кафедри музичного мистецтва
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв,
здобувач кафедри естрадного співу
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(Київ, Україна) marianna.druzhinets@gmail.com

СУЧАСНЕ КОМПОЗИТОРСЬКЕ ТА ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО: ЕВОЛЮЦІЯ ЕСТРАДНОЇ ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИКИ

У статті представлено розвиток естрадної популярної музики, засвідчено питома українську та міжнародну музичну модель, обґрунтовано найвагоміший внесок вокальних гуртів, композиторів та артистів-вокалістів у процес розвитку української популярної молодіжної пісні, зокрема висвітлено співпрацю популярних композиторів ХХІ ст. – Дмитра Монатіка, Влада Дарвіна, Руслана Квінти і талановитих артистів-виконавців, їхню участь у національних та міжнародних музичних змаганнях. Увагу акцентовано на різних тлумаченнях поняття «популярна музика», на понятті «популярна музика» як одному із ключових явищ молодіжної культури, на основних (джаз, авторська пісня, традиційна естрадна пісня, поп-музика, рок-музика), а також на синкретичних жанрах української популярної естрадної музики, на відомих їй часто виконуваних творах (класичні, народні, джазові та ін.), на різноманітних стилях та жанрах розважально-естрадного музикування.

На основі підходів (як традиційних, так і новаторських) вперше розкрито багаторівневу взаємодію в сучасному естрадному мистецтві України – композиторську творчість та виконавську імпровізацію. У дослідженні висвітлено становлення національної музичної індустрії, яке розпочалося в останні десятиліття ХХ ст., визначено перспективи сучасної оригінальної української естрадної творчості: входження у світовий музичний контекст, розвиток української культури в руслі європейської.

Ключові слова: популярна музика, еволюція, композитори, артисти-вокалісти, українське естрадне музичне мистецтво.

Marianna DRUZHINETS',
Teacher of the Department of Musical Art
of the Kyiv Municipal Academy of Pop and Circus Arts,
Candidate of the Department of Variety Singing
of Culture Kiev National Academy of Culture and Arts Leadership
(Kyiv, Ukraine) marianna.druzhinets@gmail.com

MODERN COMPOSITE AND PERFORMATIVE ART THE EVOLUTION OF POPULAR MUSIC

The aim of our research is to show the development of popular music, to testify to a specific Ukrainian and international musical model and to substantiate the significant contribution of composers and vocalists. Our task is to give different interpretations of concept "popular music", to focus attention on the notion of popular music as one of the key phenomenon of youth culture, on the main (jazz, rock music, author's song, traditional pop song, pop music) and syncretic genres of Ukrainian popular music, on the most famous and often performed works (classical, folk, jazz, etc.), and also on various styles and genres of entertaining and pop music. We are aimed to show the most significant contribution of composers, singers and vocal groups to the development of the Ukrainian popular youth song, in particular, to present the cooperation and musical interaction of the most popular composers of the XXI century such as Dmitry Monatic, Vlad Darwin, Ruslan Kvint and the singers; to present talented musicians and their participation in national and international music competitions. The methodology of the research consists in simultaneous application of comparative and historical, descriptive, problem, logical and systemic methods for outlining the directions of development of Ukrainian popular music, in determining the peculiarities of the variety phenomenon in different genres of singing creativity and ways of its expression, both individually and collectively. The scientific novelty of our research is that for the first time attention to the formation of the national musical industry, which began in the last decades of XX was paid, and examples of interaction in pop art such as composing and executing models of interaction of cultures in contemporary pop art of Ukraine are mentioned.

The development of modern pop art in Ukraine is caused both by traditional approaches and by innovation. Nowadays, Ukrainian music continues to develop not only due to the representation of a specific Ukrainian culture, but also to organic interaction with other cultures, including those which are quite distant, which creates unusual international musical models. Prospects of modern original Ukrainian pop art are in entering into the world musical context and in developing of Ukrainian culture in line with the European one.

Key words: popular music, evolution, composers, vocalists, Ukrainian modern musical pop art.

Постановка проблеми. У нинішній період соціокультурних трансформацій, які переживає українське суспільство, формується нова модель не лише української популярної музики, формується нове бачення та сприйняття сучасного національного мистецтва. Українська популярна музика – музичне явище і соціальний феномен. Наприкінці ХХ – на поч. ХХІ ст. популярна музика, естрадне музичне мистецтво України свідчить про наявність багаторівневої системи взаємодії композиторської творчості та виконавської імпровізації звучання. Цій музичній взаємодії сприяє розмаїття культур, взаємопроникнення художніх і культурних цінностей, що відбувається за допомогою глобального інформаційного обміну, адже нові виміри осягнення дійсності, які зумовлює епоха постмодернізму в музиці, набувають семіотичного та жанрово-стильового втілення як за допомогою пошуку відповідних засобів музичної виразності, так і в трактуванні вже використаних (Алжнев, 2015: 15). На першому плані діяльності композитора чітко простежується проблема екзистенції, де увагу сконцентровано на висвітленні власного «Я». Такий егоцентризм, на думку Н. Герасимової-Персидської, є рушійною силою, потенціалом наступного періоду розвитку музичної культури загалом (Герасимова-Персидська, 2018: 90–97).

Музична взаємодія, проявами якої є композиторська та виконавська практики, проявляється у створенні композицій на міжнародній музичній основі, участі в міжнародних проектах як солістів, так і музичних гуртів, але насамперед у створенні авторської пісні.

Аналіз досліджень. Сьогодні досліджено феномен української авторської пісні як мистецького напрямку (Різник, 1992), витоки, проблематику й еволюцію української популярної музики (Шевченко, 2010). Предметом дослідження стали: рок-музика як чинник розвитку культури другої половини ХХ ст. (Васильєва, 2004); місце джазу в музичній культурі України, ступінь його інтеграції в музичне життя та стильова система української музики (Олендарьов, 1995; Романка, 2001); проблема виконавської майстерності артистів естрадних ансамблів (Бабіч, 2000).

Мета статті – розкрити поняття «популярна музика», обґрунтувати вагомий внесок композиторів та артистів-вокалістів у процес розвитку української популярної молодіжної пісні, зокрема показати співпрацю популярних композиторів ХХІ ст. – Д. Монатіка, В. Дарвіна, Р. Квінти й артистів-виконавців.

Виклад основного матеріалу. Популярна музика – одне із ключових явищ молодіжної куль-

тури. Поняття «популярна музика» має різні тлумачення. До популярної музики відносять відомі й часто виконувані твори: класичні, народні, джазові й ін. Окрім того, до популярної музики належать різноманітні стилі й жанри розважально-естрадного музикування. Отже, поняття «популярна музика» означає – зрозуміло викладена, загальнодоступна, широко відома, така, що загально визнана в конкретний період часу. Водночас поняття «естрадна музика» визначає спрямованість на конкретне середовище побутування (естраду), попит у певній віковій категорії. Основними жанрами української популярної естрадної музики є джаз, рок-музика, авторська пісня, традиційна естрадна пісня, поп-музика та синкретичні (ті, що поєднують в собі різноманітні, нерозчленовані елементи) жанри. Серед названих жанрів певний час до поп-музики відносили й рок-музику, але пізніше ці поняття розійшлися й, так би мовити, конкретизувалися (Климова, 2010: 145).

Хоч українська популярна музика – це явище із глибоким культурним та історичним корінням, становлення національної музичної індустрії розпочалося лише в останні десятиліття ХХ ст. Фактично у 1990-ті рр. розпочався тривалий і суперечливий процес перетворення української «естради» на важливу галузь культурної індустрії. В українській популярній музиці представлені майже всі музичні напрями: від фолк-металу (англ. folk metal – один із напрямів музики metal, що увібрав елементи народної музики і з'явився як результат впровадження елементів народної музики у звучання різних стилів metal) до ейсид-джазу (англ. acid jazz – музичний стиль, що характеризується поєднанням елементів джазу і фанку 1970-х рр., танцювальної музики 1990-х рр. або хіп-хопу). Популярність багатьох українських поп-виконавців, а саме С. Ротару, І. Білик, О. Пономарьова, Руслани, групи «ВІА Гра» та ін., давно перетнула кордони України. Використання фольклору сучасними українськими музикантами стає дедалі виразнішим і популярнішим. Одним із перших почав використовувати народні мотиви в рок-музиці в 1980-х рр. рок-гурт «Воплі Відоплясова» («ВВ»). З опорою на фольклорне підґрунтя нову самобутню українську популярну музику створюють рок-гурти «Скрябін», «Мандри», «Гайдамаки», «Плач Єремії», а також М. Бурмака й ін. Про зростання цікавості до фольклору свідчать започатковані в Україні два фестивалі етнічної музики – «Країна мрій» і «Шешори». Активно розвивається українська рок-музика. Яскравими представниками є гурти: «Океан Ельзи», «Танок на майдані Конго», «Крихітка Цахес», «Тартак»,

«Кому Вниз». Регулярно проводяться українські рок-фестивали: «Рок-екзистенція», «Тарас Бульба» та ін. Популярності набувають і суто вокальні гурти, зокрема «Пікардійська терція» та «Менсаунд». Досить широко представлено в Україні й мистецтво джазу. У різних містах країни проходять міжнародні фестивалі джазової музики, серед найвідоміших – Jazz Bezta Jazz Koktebel (Шевченко, 2010). Отже, українська популярна музика має жанрову та стильову класифікацію. До основних жанрів, на думку О. Шевченко, віднесено: джаз, авторську (бардівську) пісню, традиційну естрадну пісню, поп-музику, рок-музику й інші жанри. Фольклор, хоч прямо не стосується української популярної музики, впливає сьогодні на неї опосередковано. Кожний жанр, у свою чергу, також передбачає зумовлену класифікацію та трансформацію його стильових різновидів (Шевченко, 2010).

Творчість сучасних композиторів, сучасних виконавців – композиторська та виконавська моделі взаємодії культур у сучасному естрадному мистецтві України.

Популярним композитором ХХІ ст., музичним генієм сучасності, безперечно, є Руслан Квінта. У його арсеналі співпраця із сотнею сучасних артистів: Софія Ротару («Одна калина», «Осінні квіти»), «Вишневий сад» та ін.), Ірина Білик («Малюк», «Дівчинка», «Літо» «Любов-яд», «Світанок», «Велика мама»), Микола Басков, Міка Ньютон («Білі коні», «Вище, ніж любов», «У полоні», «Теплая река» та ін.), Ассія Ахат, Наталія Могилевська, Наталя Валевська, Андрій Данилко й ін. Створив популярну композицію «Destination» з відомим діджеєм Леонідом Руденком, яка 2008 р. увійшла до 10 найкращих в Європі за версією журналу «Billboard». 2011 р. спільно з Наталею Могилевською презентує свій музичний проект «INDI», в якому є автором і фронтменом. Музичний колектив – єдиний у світі, який використовує фагот у поп-музиці. Багато з 800 написаних ним пісень стали хітами і принесли успіх їх виконавцям, зокрема пісня «Ангел», з якою 2013 р. Міка Ньютон представляла Україну на конкурсі «Євробачення» і здобула четверте місце. Пісня Руслана Квінти «П'яне сонце» у виконанні Микити Алексеєва наприкінці 2015 р. очолила чарт iTunes і протрималася на вершині 4 тижні. Він пише музику для реклами, музику для фільмів («Життя зненацька»), серіалів («Кадетство», «Я лечу», «Все одно ти будеш мій» та ін.), також Руслан Квінта є музичним продюсером вокальних проектів «Голос країни» і «Голос. Діти» на телеканалі «1+1». 23 березня 2016 р. маестро Руслан

Квінта відсвяткував 20-річний бенедіс великим концертом за участю понад 20-ти відомих артистів України та живого оркестру зі 150 музикантів (Квінта, 2010).

Велику популярність має Влад Дарвін – автор пісень, продюсер, вокаліст. Пісні, написані Владом Дарвіном, увійшли до репертуару Наталії Могилевської, Тіни Кароль, Alyosha, Віталія Козловського, Макса Барських та ін. Пісня «Мости над Дніпром» Влада Дарвіна була виконана популярними виконавцями України, серед яких Ірина Білик, «Потап і Настя», «НеАнгели», «Авіатор», «Время и Стекло» та ін. 2009 р. – презентація першої концертної програми, перших синглів і дебютного відеокліпу «Зелена Фея»; робота над альбомом Наталії Могилевської. 2010 р. – вихід дебютного альбому «Шлях відкритий», Всеукраїнський тур. 2011 р. – запис дуету з українською співачкою Alyosha на пісню «Ти найкраща». 2012 р. – Влад Дарвін заявлений одразу в чотирьох номінаціях на Першій музичній премії «YUNA»: «Кращий композитор», «Кращий автор слів», «Дует року» (разом з Alyosha) і «Співак року»; перемога в номінації «Дует року»; презентація концертної програми «Сенс життя» і випуск однойменного альбому. 2013 р. – вихід кліпів «Три сестри», «Вітрила» («Нескорені») (подвиг Дара); співпраця з Тіною Кароль (пісня «Життя триває»); 2015 р. – реліз пісні Влада Дарвіна «Мости над Дніпром», у записі якої взяли участь популярні артисти України (Ірина Білик, Наталія Могилевська, «Потап і Настя», «Время и Стекло», Alyosha, Віталій Козловський); реліз синглу «Я або вона» для Лавіка і Тетяни Решетняк, «Обійняти. Плакати. Цілувати» для Наталії Могилевської, «Троянди» разом з Alyosha. 12 жовтня 2015 р. стартувала нова група «18PLS», продюсерами якої є Влад Дарвін і Андрій Пасічник. 2016 р. у співпраці з Тіною Кароль вийшла пісня «Перечекати». Також 2016 р. Влад Дарвін проявив себе як автор музики та слів пісні, яка стала саундтреком мелодрами «Папараці» на каналі «1+1» (Біографія В. Дарвіна, 2017).

Співак, танцівник, автор пісень, композитор, учасник шоу «Х-Фактор», «Танцюють всі» та «Зірковий ринг», Дмитро Монатік, більше відомий як MONATIK, теж належить до числа популярних і найяскравіших постатей шоу-бізнесу сьогодення. Початок сольної кар'єри – 2011 р., коли вийшла перша пісня «ТайУлетаю». Протягом 2011 р. різні популярні естрадні виконавці запрошували Дмитра на зйомки у свої кліпи: Потап і Настя Каменських («Вькрутасы»), гурт «Інфініті» («Ну и пусть»), INKA («Pump it»). Співпрацював як хоре-

ограф відеороботи співачки Йолки «На большом воздушном шаре». А в серпні 2012 р. Дмитро зробив перші кроки в ролі композитора: презентація треку LOBODA «40 градусов» на “Crimea Music Fest”. 2012 р. Дмитро виступив у ролі композитора в декількох епізодах проекту «Альо, Директор!» зі Світланою Лободою. 2012 р. виявився плідним для артиста, і він подарував своїм прихильникам три треки: «Прости...», «Саундтрек сьогоднішнього дня» та «ДыМ». У червні 2013 р. відбулася прем'єра кліпу на трек «Клавиши», який MONATIK записав із репером KOVALERO. 8 листопада 2013 р. артист презентував публіці свою музичну новинку – сингл «Улыбаясь» із гаслом – «Живи, люби, борись – УЛЫБАЯСЬ». 12 грудня 2014 р. під час великого сольного концерту в Києві відбулася презентація дебютного сольного альбому «Саундтрек сьогоднішнього дня (С.С.Д.)» (2013 р.), до нього увійшли такі композиції: “Intro”, «ДыМ», «ТайУлетаю», «Саундтрек сьогоднішнього дня (С.С.Д.)», «Воздух», «Прости...», «Улыбаясь», «В лучшем свете», «Жадная», «ТерроризирУ.Е.т», «Прости...» (GreenLeto & Sam Radeo Remix) (Extended Version), «Важно» (live acoustic version) (feat. Open Kids). 2016 р. виходить музичний альбом «Звучит», до нього увійшло 16 композицій («Мудрые деревья», «Кружит», «Тише» (Анна Седокова & MONATIK), «Музыкально-танцевальная терапия», «Пока ты на танцполе», «Мокрая» (MONATIK & Quest Pistols Show), «Путь», «УВЛИУВТ» (Упали в любовь и ударились в танцы), «Каждый из нас», «Ещё один», «Засияем», «Сейчас», «Вот наше время!», «Выходной», «Ты..., Вечность»). Д. Монатіку

належить хіт «Собой», з яким екс-солістка гурту «ВІА Гра» Єва Бушміна розпочала сольну кар'єру. У серпня 2014 р. артист представив україномовну пісню «Може, вже досить», де закликає до припинення війни на Донбасі між Росією й Україною. 2014 р. MONATIK здобув першу премію “Yearly Ukrainian National Awards” у номінації «Найкращий композитор», другу – у номінації «Найкраща пісня» (за пісню LOBODA «40 градусов»). 2015 р. отримав премію “Yearly Ukrainian National Awards” у номінації «Найкращий співак» та премію “M1 Music Awards” – перемога в номінації «Прорив року» (Монатик, 2017).

Висновки. В українському музичному просторі є приклади професіоналів, композиторів високого рівня, які володіють композиторською технікою, музичною мовою артиста, демонструють зразок успішного автора; є артисти, які створюють свій неповторний образ, оригінальну музичну манеру та стиль. Отже, розвиток сучасного естрадного мистецтва України зумовлений як традиційними підходами, так і новаторством. Сучасна оригінальна естрадна творчість передбачає її входження у світовий музичний контекст. У наш час українська музика розвивається завдяки не тільки репрезентації питомої української культури, а й органічній взаємодії з іншими культурами, зокрема досить далекими, що створює незвичайні міжнародні музичні моделі. Актуальними в системі наук про культуру є проблеми культурної адаптації й асиміляції, результати взаємовпливів різних соціокультурних систем. Безперечно, ці процеси дають змогу окреслити широкий діапазон перспективних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алжнев Ю., Осадча В. Звукообраз традиційного музикування в сучасному народноінструментальному виконавстві. *Культура України*. Х., 2015. Вип. 51. С. 14–25.
2. Бабіч Д. Специфіка удосконалення підготовки артистів естрадних ансамблів. *Вісник КНУКіМ: зб. наук. праць*. К.: КНУКіМ, 2000. Вип. 5. С. 4–12.
3. Біографія В. Дарвіна, 2017. URL: <http://www.darwin.com.ua/ru/bio>.
4. Васильєва Л. Рок-музика як фактор розвитку культури другої половини ХХ ст.я: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». К., 2004. 31 с.
5. Герасимова-Персидська Н. ХХІ ст. і musica mundana. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2008. № 1. С. 90–97.
6. Квинта Руслан. 2017. URL: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Квинта>.
7. Климова Л. Українська популярна музика та її напрями. *Художня культура / Л. Климова*. К., 2010. 175 с.
8. Монатик Дмитро Сергійович. 2017 // Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/MONATIK>.
9. Олендарьов В. Вітчизняний джаз та проблема стилю: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». К., 1995. 22 с.
10. Різник О. Сучасна авторська пісня і тенденції її розвитку в Україні: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». К., 1992. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
11. Романко В. Джаз у музичній культурі України: соціокультурна та музикознавча інтерпретації: автореф. ... дис. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». К., 2001. 20 с.
12. Шевченко О. Українська популярна музика: витоки та проблематика (1920–1990 pp.): автореф. дис. ... канд. культурології: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». К., 2010. URL: <http://allbest.ru>.

REFERENCES

1. Alzhnyev Yu., Osadcha V. Zvukoobraz tradytsiynoho muzykuvannya v suchasnomu narodnoinstrumental'nomu vykonavstvi [Sound type of traditional music in modern folk instrumental performances]. Culture of Ukraine. Kh., 2015. Vyp. 51. Pp. 14–25 [in Ukraine]
2. Babich D. Spetsyfika udoskonalennya pidhotovky artystiv estradnykh ansambliv [Specificity of improvement of preparation of entertainers]. The herald of KNU of Culture and Arts works: Collection of scientific works. Kyiv, 2000. Vyp. 5. Pp. 4–12 [in Ukraine]
3. Byohrafiya [V. Darwin's biography]. [Elektr. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.darwin.tsom.ua/ru/bio>, 2017.
4. Vasylyeva L. Rok-muzyka yak faktor rozvytku kul'tury druhoi polovyny XX stolittya [Rock-music as a factor in the development of culture in the second half of the XX century]. Kyiv, 2004. 31 p. [in Ukraine]
5. Herasymova-Persyds'ka N. XXI stolittya i musitsa mundana [XXI century and musica mundana]. Journal of the National Music Academy of Ukraine named after P. I. Tchaikovsky. Kyiv, 2008. № 1. Pp. 90–97 [in Ukraine]
6. Kvynta, Ruslan [Quinta, Ruslan]. [Elektr. resurs]. Rezhym dostupu: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Kvynta>, 2017.
7. Klymova L. Ukrayins'ka populyarna muzyka ta yiyi napryamy [Ukrainian pop music and its directions]. Klymova L. Khudozhnya kul'tura. Kyiv, 2010. 175 p. [in Ukraine]
8. Monatyk Dmytro Serhiyovych [Monatyk Dmitry Sergeevich]. Vikipediya [Elektr. resurs]. Rezhym dostupu: <https://uk.wikipedia.org/wiki/MONATIK>, 2017.
9. Olendar'ov V. Vitchyznyanyy dzhaz ta problema stylyux [National jazz and the problem of style. Extended abstract of candidate's thesis]. Kyiv, 1995. 22 p. [in Ukraine]
10. Riznyk O. Suchasna avtors'ka pisnya i tendentsiyi yiyi rozvytku v Ukrayini [Modern author's song and tendencies of its development in Ukraine. Extended abstract of candidate's thesis], Kyiv, 1992. [Elektr. resurs]. Rezhym dostupu: <https://uk.wikipedia.org/wiki> [in Ukraine]
11. Romanko V. Dzhaz u muzychniy kul'turi Ukrayiny: sotsiokul'turna ta muzykoznavcha interpretatsiyi [Jazz in the musical culture of Ukraine: social, cultural and musicology interpretations. Extended abstract of candidate's thesis]. Kyiv, 2001. 20 p. [in Ukraine]
12. Shevchenko O. Ukrayins'ka populyarna muzyka: vytoky ta problematyka (1920–1990 rr.) [Ukrainian Popular Music: Origins and Problems (1920–1990s). Extended abstract of candidate's thesis]. Kyiv, 2010 [Elektr. resurs]. Rezhym dostupu: <http://allbest.ru> [in Ukraine]

Статтю подано до редакції 15.05.2018 р.